

Mary W. Shelley

FRANKENSTEIN

o el modern Prometeu

Índex

INTRODUCCIÓ

VOLUM I

PREFACI

CARTA 1

CARTA 2

CARTA 3

CARTA 4

Capítol 1

Capítol 2

Capítol 3

Capítol 4

Capítol 5

Capítol 6

Capítol 7

VOLUM II

Capítol 1

Capítol 2

Capítol 3

Capítol 4

Capítol 5

Capítol 6

Capítol 7

Capítol 8

Capítol 9

VOLUM III

Capítol 1

Capítol 2

Capítol 3

Capítol 4

Capítol 5

Capítol 6

Capítol 7

Continua la narració de WALTON
Crèdits

FRANKENSTEIN

o el modern Prometeu

Mary W. Shelley

Colección Meravella Clàssics

MERACOVIA
The logo graphic consists of a horizontal line that tapers to a point on the left and ends in three small circles on the right.

INTRODUCCIÓ

El Romanticisme, moviment cultural en què apareix *Frankenstein o el modern Prometeu*, es va originar a Alemanya i el Regne Unit a finals del s. xviii i principis del s. xix. Aquest moviment es va caracteritzar per l'exaltació dels sentiments i l'amor per la natura. Va influir en diferents manifestacions artístiques com la literatura, la música i la pintura. El seu inici i desenvolupament va transcórrer durant el mateix període que la Revolució Industrial, que va suposar una transformació econòmica, social i tecnològica com mai abans s'havia experimentat en la història de la humanitat.

Els romàntics estimaven la naturalesa com a símbol de tot allò veritable i genuí enfront de la civilització. *Frankenstein o el modern Prometeu*, concebuda durant aquest període, es pot considerar un al·legat contra els avenços tecnològics i el desenvolupament científic.

L'ambientació romàntica, els personatges insòlits, així com els elements sobrenaturals fan que es consideri l'obra de la Mary W. Shelley com un exponent de la novel·la gòtica. Com és ben sabut la novel·la es va gestar a Suïssa durant unes vacances, a l'estiu de 1816, al costat del seu marit Percy Shelley i del poeta Lord Byron.

L'obra de la Mary W. Shelley és una de les primeres novel·les de ciència ficció de l'època moderna. En el seu títol s'al·ludeix a la història de Prometeu, una llegenda de la mitologia antiga. Prometeu, el Tità que va robar el foc als déus per lliurar-lo als homes, en clara al·lusió a la intenció que té en Víctor Frankenstein d'emular a Déu, fent ús de la ciència.

L'obra de la Mary W. Shelley respon al gènere epistolar. A través d'unes cartes adreçades a la Senyora Saville, l'explorador Robert Walton, explica a la seva germana el transcórrer del seu viatge cap al Pol Nord. En elles descriu les aventures de la seva empresa i la trobada inesperada amb Víctor Frankenstein, filòsof natural, oriünd de Ginebra. A partir d'aquí és el propi Frankenstein el que pren la paraula i explica a Walton la seva terrible història. Posteriorment, Robert Walton és qui narra el final del relat.

S'insufla vida a un cos inert compost amb despulles humanes, per després rebutjar-lo i tractar-lo amb crueltat. Una criatura que no és digna de tenir nom i que, malgrat els seus esforços per humanitzar-se i il·lustrar-se, només provoca el fàstic i la repulsió en el seu creador. El monstre neix bondadós i les circumstàncies el converteixen en botxí d'innocents. Una obra que posa de manifest la idea tan arrelada que lo lleig és dolent i que només en la bellesa es pot trobar la bondat.

VOLUM I

PREFACI

Els fets en què es fonamenta aquest relat de ficció han estat considerats pel doctor Darwin i altres fisiòlegs alemanys com alguna cosa no del tot impossible. De cap manera vull que es consideri que li dono la més mínima credibilitat a semblants fantasies, però, en prendre-ho com a base d'una obra fruit de la fantasia, no considero haver-me limitat estrictament a unir una sèrie de successos terrorífics i sobrenaturals. El fet que incita l'interès per la història està lliure dels desavantatges que tindria un simple conte de fantasmes o encanteris. La novetat en la qual es desenvolupa, per molt impossible que sembli com a fet físic, ofereix per a la imaginació, a l'hora d'analitzar les passions humanes, un punt de vista més comprensiu i autoritzat que el que pot proporcionar el relat corrent d'esdeveniments reals. És per això pel que m'he esforçat per mantenir l'autenticitat dels elementals principis de la naturalesa humana, de la mateixa manera no he tingut reserves a l'hora de fer innovacions pel que fa a la seva combinació. La *Ilíada*, el poema tràgic de Grècia; Shakespeare a *La tempesta* i *El somni d'una nit d'estiu*; i sobretot Milton en *El paradís perdut* s'ajusten a aquesta regla. Per tant, aquesta humil novel·lista només intenta proporcionar diversió o rebre-la a canvi dels seus esforços; potser pugui emprar en la seva narrativa una llicència, o potser respectar les regles que regeixen la novel·la de ficció, per les quals la barreja dels diferents sentiments humans ha donat lloc a les més altes mostres de poesia.

L'esdeveniment en el qual es basa el meu relat es va inspirar en una conversa frívola. El vaig iniciar en part com a diversió i en part com a pretext per a ensinistrar qualsevol recurs de la meva ment que encara tingués intacte. A

mesura que avançava l'obra, altres motivacions es van anar afegint a aquests. De cap manera em sento indiferent davant com puguin inquietar el lector els principis morals que existeixen en els sentiments o caràcters que l'obra conté. No obstant això, el meu desvetllament principal en aquest punt s'ha centrat en l'eliminació dels efectes nocius de les novel·les d'avui dia i en mostrar la bondat de l'amor familiar i la perfecció de la virtut universal. Les opinions que sorgeixen del caràcter i situació de l'heroi en cap manera han de considerar-se sempre com opinions meves; ni s'ha de extreure de les pàgines que segueixen cap conclusió que prejutgi a cap doctrina filosòfica del tipus que sigui.

Per a l'autora és de gran importància el fet que aquesta història es comencés a la majestuosa regió on es desenvolupa l'obra principalment, envoltada dels seus més preuats amics als que no deixa d'estranyar. Vaig passar l'estiu de 1816 en els voltants de Ginebra. L'estació era freda i plujosa i per les nits ens reuníem al voltant de la llar de foc. De tant en tant ens entreteníem explicant històries alemanyes de fantasmes, que casualment queien a les nostres mans. Aquelles narracions ens van animar a recrear-les com a divertiment. Dos amics (qualsevol relat de la ploma d'un d'ells resultaria molt més plaent per al lector que res del que jo mai pugui arribar a crear) i jo ens vam comprometre a escriure un conte cada un, basat en algun esdeveniment sobrenatural. No obstant això, el temps de sobte va millorar i els meus dos amics van sortir de viatge cap als Alps on van oblidar, en aquells esplèndids paratges, qualsevol record de les seves espectrals visions. El següent relat va ser l'únic que es va completar.

CARTA 1

A la senyora SAVILLE, Anglaterra

Sant Petersburg, 11 de desembre de 17...

T'alegrarà saber que cap contratemps ha acompanyat el començament de l'empresa que tu contemplaves amb tan mals auguris. Vaig arribar-hi ahir i la meva primera obligació és tranquil·litzar la meva estimada germana sobre el meu benestar i comunicar-li la meva creixent confiança en l'èxit de la meva dèria.

Em trobo ja molt al nord de Londres i caminant pels carrers de Sant Petersburg noto a les galtes una freda brisa àrtica que estimula els meus nervis i m'omple d'alegria. Entens aquest sentiment? Aquesta brisa, que ve d'aquelles regions cap a les que em dirigeixo, m'anticipen el seu clima gelat. Animat per aquest vent prometedor, les meves esperances es fan més fervents i reals. Intento inútilment convèncer-me que el Pol és l'estatge del gel i la desolació. El segueixo imaginant com la regió de la bellesa i la complaença. Allà, Margaret, s'hi veu sempre el sol, el seu ampli cercle acariciant just l'horitzó i difonent una perpètua resplendor. Allà, doncs, amb el teu permís, germana meva, concediré un marge de confiança a anteriors navegants, allà, no hi ha ni neu ni gel i navegant per un mar tranquil es pot arribar a una terra que supera, en meravelles i bellesa, qualsevol regió descoberta fins al moment en el món habitat. Pot ser que els seus productes i paisatge no tinguin precedent, com sens dubte succeeix amb els fenòmens dels cossos celestes d'aquestes solituds inexplorades. Hi ha res

que pugui sorprendre en un país on la llum és eterna? Potser hi trobi l'extraordinària força que mou la brúixola; podria fins i tot arribar a evidenciar mil observacions celestes que sol·liciten només aquest viatge per desfer per sempre les seves aparents contradiccions. La meva curiositat s'atiparà veient una part del món que mai fins ara ha estat visitada i trepitjaré una terra on mai abans l'home ha deixat empremta. Aquests són els meus reclams i són suficients per vèncer tot temor al perill o a la mort i induir-me a emprendre aquest laboriós viatge amb el plaer que sent un nen quan s'embarca en un bot amb els seus companys de vacances per explorar el seu riu natal. Però, imaginant que totes aquestes suposicions no fossin certes, no pots negar l'inestimable bé que podré transmetre al món sencer, fins a la seva última generació, en descobrir, a prop del Pol, una ruta cap a aquells països on es triga molts mesos en arribar a l'actualitat; o en revelar el secret de l'imant, per la qual cosa, cas que això sigui possible, només cal una empresa com la meva.

Aquests pensaments han dissipat l'excitació amb què vaig començar la meva carta i sento cremar el meu cor amb un entusiasme que em transporta; res hi ha que tranquil·litzi tant la ment com un propòsit clar, una fita, per la qual l'ànima pugui confiar el seu alè intel·lectual. Aquesta expedició ha estat el somni favorit dels meus anys joves. He llegit amb apassionament els relats dels diferents viatges que s'han fet amb el propòsit d'arribar a l'Oceà Pacífic Nord a través dels mars que envolten el Pol. Potser recordis que la totalitat de la biblioteca del nostre bon oncle Thomas es reduïa a una història de tots els viatges realitzats amb fins d'exploracions. La meva educació va ser una mica descurada, però vaig ser un lector empedreït. Estudiava aquests volums dia i nit i, en familiaritzar-me amb ells, augmentava el pesar que vaig sentir quan, de petit, vaig descobrir que l'última voluntat del meu pare en el seu llit de

mort prohibia expressament al meu oncle que em permetés seguir la vida de marí.

Aquelles visions es van esvair quan vaig entrar en contacte per primera vegada amb aquells poetes que amb els seus versos van satisfer la meva ànima i la van elevar al cel. Em vaig convertir en poeta també i vaig viure durant un any en un paradís de la meva pròpia creació; em vaig imaginar que jo també podria obtenir un lloc allà on es veneren els noms d'Homer i Shakespeare. Tu estàs bé al corrent del meu fracàs i de l'amargor que va suposar per a mi aquest desengany. Però just llavors vaig heretar la fortuna del meu cosí i els meus pensaments van retornar als seus antics anhels.

Han passat sis anys des que vaig decidir dur a terme la present empresa. Fins i tot ara puc recordar el moment precís en què vaig decidir dedicar-me a aquesta gran tasca. Vaig començar per acostumar el meu cos a la privació. Vaig acompanyar els baleners en diverses expedicions a la mar del Nord i voluntàriament vaig patir fred, fam, set i son. Sovint vaig treballar més durant el dia que qualsevol mariner, mentre dedicava les nits a l'estudi de les matemàtiques, la teoria de la medicina i aquelles branques de les ciències físiques que vaig pensar serien de major utilitat pràctica per a un aventurer del mar. En dues ocasions em vaig enrolar com a segon de bord en un balener de Groenlàndia i en ambdues vaig sortir-me'n amb èxit. Reconec que em vaig sentir molt orgullós quan el capità em va oferir el lloc de pilot al vaixell i em va demanar insistentment que em quedés ja que apreciava els meus serveis.

Ara, estimada Margaret, no mereixo dur a terme alguna gran empresa? Podia haver passat la meva vida envoltat de luxe i comoditat, però he preferit la glòria a qualsevol dels plaers que em pogués proporcionar la riquesa. Si tan sols una veu encoratjadora em respongués afirmativament! El

meu valor i la meva resolució són fermes, però les meves esperances vacil·len i m'arriba el desànim. Estic a punt d'emprendre un llarg i difícil viatge, les vicissituds del qual exigiran tot el meu valor. No només he de aixecar l'ànim dels altres, sinó que he de conservar la meva enteresa quan la seva fortalesa flaquegi.

Aquesta és l'estació més favorable per viatjar per Rússia. Els trineus volen a gran velocitat sobre la neu; el moviment és agradable i, al meu entendre, molt més còmode que el dels cotxes de cavalls anglesos. El fred no és extrem, si vas embolcallat en pells, abillament que jo ja he adoptat. Hi ha una gran diferència entre caminar per la coberta i romandre-hi assegut, immòbil durant hores, sense fer l'exercici que impediria que la sang se't geli materialment a les venes. No tinc la intenció de perdre la vida a la ruta entre Sant Petersburg i Arcàngel!

Partiré cap a aquesta última ciutat d'aquí a dues o tres setmanes i penso noliejar-hi un vaixell, cosa que no resultarà difícil si li pago l'assegurança a l'amo; també contractaré els serveis dels mariners que siguin necessaris d'entre aquells que estiguin acostumats a anar en baleners. No penso navegar fins al mes de juny; i pel que fa al meu retorn, estimada germana, com respondre a aquesta pregunta? Si tinc èxit, passaran molts, molts mesos, fins i tot anys, abans que tu i jo ens tornem a trobar. Si fracasso, em veuràs o molt aviat, o mai.

A reveure, estimada i encantadora Margaret. Que el cel et beneeixi i a mi em protegeixi perquè pugui demostrar-te una i altra vegada la meva gratitud per tot el teu amor i la teva bondat.

El teu afectuós germà,

ROBERT WALTON.

CARTA 2

A la senyora SAVILLE, Anglaterra

Arcàngel, 28 de març de 17...

Aquí el temps passa lentament, envoltat com estic de neu i gel. No obstant això, he donat ja un segon pas cap a l'execució de la meva empresa. He noliejat un vaixell i estic ocupat en reunir la tripulació; els qui ja he contractat semblen homes en qui puc confiar i indubtablement estan dotats de gran valor. No obstant això, tinc un desig encara per satisfer i aquest buit em constreny ara de manera espantosa. No hi tinc cap amic, Margaret; quan em cremi l'entusiasme per l'èxit, no hi haurà ningú que comparteixi la meva alegria; si sóc víctima del desànim, ningú s'esforçarà per dissipar la meva desesperació. Podré plasmar els meus pensaments en el paper, cert, però és un pobre mitjà per comunicar els sentiments. Trobo a faltar la companyia d'un home que pugui compenetrar-se amb mi, la mirada del qual respongui a la meva. Em pots titllar de romàntic, estimada germana, però em manca un amic. No tinc ningú a prop que sigui tranquil i alhora valerós, culte i capaç, de gustos que s'assemblin als meus, que pugui aprovar o corregir els meus projectes. Que bé esmenaria un amic així les errades del teu pobre germà! Sóc massa impetuós en l'execució i massa impacient amb els dificultats. Però encara em resulta més nociu el fet de ser autodidacta. Durant els primers catorze anys de la meva vida vaig córrer pels camps com un salvatge i no vaig llegir res excepte els llibres de viatges del nostre oncle Thomas. A aquesta edat vaig començar a familiaritzar-me amb els famosos poetes de la nostra pàtria.

Però no vaig veure la necessitat d'aprendre altres llengües que la meua fins que ja no podia treure els màxims beneficis d'aquest convenciment. Tinc vint-i-vuit anys i, en realitat, sóc més inculte que molts col·legials de quinze. És cert que he reflexionat més i que els meus somnis són més ambiciosos i magnífics, però no tenen harmonia (com diuen els pintors). Em fa molta falta un amic que tingui el suficient sentit comú com per no menysprear-me per romàntic i que m'estimi prou com per intentar ordenar la meua ment.

Aquestes lamentacions són vanes; sé que no trobaré cap amic en l'immens oceà, ni tan sols aquí, a Arcàngel, entre mercaders i homes de mar. No obstant això, fins i tot en aquests feréstecs cors bateguen alguns sentiments, rars a l'escòria de la naturalesa humana. El meu lloctinent, per exemple, és un home d'enorme valor i iniciativa, entestat en el seu afany de glòria. És anglès i, encara que ple de prejudicis nacionals i professionals, mai llimats per l'educació, reté algunes de les més precioses qualitats humanes. El vaig conèixer a bord d'un balener i, en saber que es trobava en aquesta ciutat sense feina, no vaig tenir cap dificultat de persuadir-lo perquè m'ajudés en la meua aventura.

El capità és una persona d'excel·lent disposició i molt estimat al vaixell per la seva amabilitat i flexibilitat en la disciplina. Tanta és la bondat de la seva naturalesa, que no vol pescar (esport favorit aquí, gairebé l'única diversió), perquè no suporta vessar sang. És, a més, d'una generositat sense mesura. Fa alguns anys es va enamorar d'una jove russa de família acomodada; després de fer-se amb una considerable fortuna per la captura de navilis enemics, el pare de la jove va donar el seu consentiment al matrimoni. Ell va veure la seva promesa un cop abans de la cerimònia. Banyada en llàgrimes, se li va llançar als peus i li va suplicar la perdonés, alhora que li confessava el seu amor per un altre home amb el qual el seu pare mai consentiria que es

casés, ja que no tenia fortuna. El meu després amic va tranquil·litzar la suplicant noia i, quan va saber el nom del seu estimat, va abandonar a l'instant el seu galanteig. Havia ja comprat amb els seus diners una granja on pensava passar la resta de la seva vida, però la va cedir al seu rival, juntament amb la resta de la seva fortuna perquè pogués comprar alguns caps de bestiar. Ell mateix va sol·licitar del pare de la jove el consentiment per al casament, mes l'ancià es va negar considerant-se en deute d'honor amb el meu amic, el qual, en veure al pare en actitud tan inflexible, va abandonar el país per no tornar fins que va saber que la seva antiga promesa s'havia casat amb l'home que estimava. «Quina persona tan noble!» Exclamaràs sens dubte i així és, però desgraciadament ha passat tota la seva vida a bord d'un vaixell i amb prou feines té idea d'alguna altra cosa que no siguin les maromes i els obencs.

Però no pensis que perquè em queixi una mica, o cregui que potser mai arribi a conèixer cap consol per a la meva tristesa, signifiqui que dubto de la meva disposició. Aquesta és tan ferma com la destinació mateixa i el meu viatge es veu retardat tan sols perquè espero un temps favorable que em permeti salpar. L'hivern ha estat extremadament dur, però la primavera promet ser bona i fins i tot sembla que s'avançarà, de manera que potser pugui fer-me a la mar abans del previst. No actuaré amb precipitació; em coneixes prou bé com per fiar-te de la meva prudència i moderació quan tinc confiada la seguretat d'altres. No puc descriure't l'emoció que sento davant la proximitat del començament de la meva empresa. És impossible transmetre una idea de la tremenda emoció, barreja de goig i de temor, amb la qual em dispo a marxar. Marxo cap a llocs inexplorats, cap a «la regió de la boira i la neu», però no mataré a cap albatros, així que no temis per la meva sort si torno escanyolit i trist com el «Vell Mariner». Somriuràs amb la meva al·lusió, però et revelaré un secret: sovint m'han

atribuït el meu apassionat entusiasme pels misteris de l'oceà a la imaginació dels poetes moderns. Hi ha alguna cosa que la meva ànima no entén. Sóc un treballador meticulós i perseverant, però a més hi ha un amor per allò meravellós, una creença en la meravella que s'entrellaça en tots els meus projectes, el que em fa rebutjar els camins comuns dels homes fins i tot al mar salvatge no visitat, regions a punt d'explorar.

Et trobaré de nou, després de creuar immensos mars i envoltar els caps de l'Àfrica o Amèrica? No m'atreveixo a esperar tal èxit i això no obstant no puc suportar la idea del fracàs.

Aprofita tota oportunitat d'escriure'm; pot ser que rebi les teves cartes (tot i que hi ha poques esperances) quan més les necessiti per animar-me. T'estimo molt. Recorda'm amb afecte si no tornes a tenir notícies meves.

El teu afectuós germà,

ROBERT WALTON

CARTA 3

A la senyora SAVILLE, Anglaterra

7 de juliol de 17...

La meva estimada germana:

T'escric amb urgència unes línies per dir-te que estic bé i que el meu viatge està molt avançat. T'arribarà aquesta carta per un vaixell mercant que torna a casa des d'Arcàngel; és més afortunat que jo, que potser que no vegi la meva pàtria en molts anys. No obstant això, estic animat; els meus homes són valents i semblen tenir una ferma voluntat. No els desanimen ni tan sols les capes de gel que constantment suren al nostre costat, presagi dels perills que amaga la regió cap a la qual ens dirigim. Ja hem arribat a una latitud molt alta, però estem en ple estiu i, encara que la temperatura és més baixa que a Anglaterra, els vents del sud, que ens empenyen veloçment cap a les costes que anhelo veure, porten un encoratjador grau de calor que no havia esperat.

Fins ara no ens ha esdevingut cap incident que valgui la pena explicar. Un parell de ventades fortes i la ruptura d'un pal són accidents que navegants experimentats amb prou feines recordarien. Em sentiré satisfet si res pitjor ens esdevé durant el viatge. Adéu, estimada Margaret. Estigues tranquil•la, ja que tant pel meu bé com pel teu no afrontaré perills innecessaris. Romandré tranquil, decidit i prudent.

Les meves salutacions als meus amics anglesos.

Teu afectíssim,

ROBERT WALTON

CARTA 4

A la senyora SAVILLE, Anglaterra

5 d'agost de 17...

Ens ha succeït un accident tan insòlit que no puc deixar d'anotar-lo, si bé és molt probable que em vegis abans que aquests papers arribin a les teves mans.

Dilluns passat (31 de juliol) ens trobàvem envoltats pel gel, que voltava el vaixell per tots costats, deixant-nos tot just l'aigua necessària per continuar a la superfície. La nostra situació era cada cop més perillosa, sobretot perquè ens envoltava una espessa boira. Vam decidir, per tant, romandre al paire amb l'esperança que esdevingués algun canvi en l'atmosfera i el temps. Cap a les dues de la tarda, la boira es va aixecar i vam observar, estenent-se en totes direccions, immenses i irregulars capes de gel que semblaven no tenir fi. Alguns dels meus companys van llançar un gemec i jo mateix començava a intranquil·litzar-me, quan, de sobte, una estranya imatge va acaparar la nostra atenció i va distreure els nostres pensaments de la situació en què ens trobàvem. Com a mitja milla i en direcció nord vam veure un vehicle de poca alçada, subjecte a un trineu i tirat per gossos. Un ésser d'aparença humana, però de gegantina alçada, anava assegut al trineu i dirigia els gossos. Vam observar amb la ullera el ràpid avanç del viatger fins que es va perdre entre els llunyans monticles de gel.

Aquesta visió ens va provocar una gran sorpresa. Ens crèiem a moltes milles de qualsevol terra coneguda, però

aquesta aparició semblava demostrar que en realitat no ens trobàvem tan lluny com suposàvem. Però, voltats com estàvem pel gel, era impossible seguir el rastre d'aquell home a qui havíem observat amb gran atenció.

Unes dues hores després d'això vam sentir el bram de la mar i abans del vespre el gel es va esberlar, alliberant el nostre navili. No obstant això, hi vam romandre fins al matí següent, temorosos de trobar-nos amb aquests grans blocs de gel que suraven solts després haver-se trencat. Vaig aprofitar aquest temps per descansar unes hores.

Al matí, quan es va fer de dia, vaig sortir a coberta i em vaig trobar a tota la tripulació amuntegada a un costat del navili, aparentment conversant amb algú fora del vaixell. En efecte, sobre un gran fragment de gel, que se'ns havia acostat durant la nit, hi havia un trineu semblant al que ja havíem albirat.

Únicament un gos romania viu, però hi havia un ésser humà en el trineu, al qual els mariners intentaven persuadir perquè pugés al vaixell. No semblava, com el viatger de la nit anterior, un habitant salvatge procedent d'alguna illa inexplorada, sinó un europeu. Quan vaig aparèixer a coberta, el meu segon oficial va cridar:

—Aquí hi ha el nostre capità i no permetrà que vostè mori a mar obert.

En veure'm, l'home es va dirigir a mi en anglès, bé que amb accent estranger.

—Abans de pujar al navili —va dir —, tindria l'amabilitat d'indicar-me cap a on es dirigeix?

Podràs imaginar la meva sorpresa en sentir semblant pregunta de llavis d'una persona a la vora de la mort i per a la qual jo hauria pensat que el meu vaixell oferia un recurs que no hagués canviat ni per les més grans riqueses del món. Li vaig respondre, però, que ens dirigíem al Pol Nord

en viatge d'exploració. Va semblar satisfet i va consentir a pujar a bord. Déu del cel, Margaret! Si haguessis vist l'home que d'aquesta manera posava condicions a la seva salvació, la teva sorpresa hagués estat il·limitada. Tenia els membres gairebé congelats i el cos horriblement demacrat per la fatiga i el sofriment. Mai no havia vist cap home en una condició tan llastimosa. Vam intentar portar-lo a la cabina, però així que va deixar d'estar a l'aire lliure va perdre el coneixement, de manera que vam tornar a pujar-lo a coberta i vam reanimar-lo fregant-lo amb conyac i obligant-lo a beure'n una petita quantitat. Quan va tornar a mostrar símptomes de vida, el vam embolicar amb mantes i el vam posar a prop del fogó de la cuina. A poc a poc es va anar recuperant i va prendre una mica de sopa, que li va anar molt bé.

Així van passar dos dies, sense que pogués parlar, i sovint vaig témer que els sofriments l'haguessin privat de la raó. Quan es va haver recuperat una mica, el vaig portar a la meua pròpia cabina i el vaig atendre tant bé com m'ho permetien les meves obligacions. Mai he conegut a ningú més interessant: acostuma a tenir una expressió exaltada, com de bogeria, en la mirada. Però hi ha moments en què, si algú li demostra alguna atenció o li presta el més mínim servei, se li il·lumina la cara amb una benevolència i tendresa que no he vist en cap altre home. En general està malenconiós i resignat; de vegades serra les dents, com si s'impacientés amb el pes dels mals que l'afligeixen.

Quan el meu hoste es va trobar una mica millor, em va costar protegir-lo de l'assetjament de la tripulació que volia fer-li mil preguntes. No vaig permetre que el turmentessin amb la seva ociosa curiositat, ja que l'establiment de l'estat físic i moral en què es trobava depenia per complet del repòs. No obstant això, en una ocasió el lloctinent li va preguntar per què havia arribat tan lluny en un vehicle tan estrany.

Una expressió de dolor li va cobrir el rostre immediatament i va respondre:

—Vaig a la recerca d'algué que va fugir de mi.

—I l'home a qui persegueix viatjava de manera semblant?

—Sí.

—Llavors em penso que l'hem vist, ja que el dia abans de recollir-lo a vostè vam veure uns gossos tirant d'un trineu en el qual anava un home.

Això va despertar l'atenció de l'estranger i va fer múltiples preguntes sobre la direcció que havia pres aquell dimoni, com ell el va anomenar. Al cap de poca estona, quan es trobava sol amb mi, va dir:

—Sens dubte he despertat la seva curiositat, així com la d'aquesta bona gent, tot i que és vostè massa discret com per fer-me cap pregunta.

—Seria impertinent i inhumà per la meva banda molestar-lo amb preguntes.

—I no obstant això —ha prosseguit—, m'ha rescatat vostè d'una estranya i perillosa situació. Vostè m'ha tornat generosament la vida.

Poc després va voler saber si jo creia que el gel, en esquerdar-se, hauria destruït l'altre trineu. Li vaig contestar que no podia respondre-li amb cap certesa, ja que el gel no s'havia trencat fins a prop de mitjanit i el viatger podia haver arribat a algun lloc segur amb anterioritat. M'era impossible aventurar cap judici. A partir d'aquest moment l'estranger va demostrar gran interès per ser a coberta per vigilar l'aparició de l'altre trineu. He aconseguit persuadir-lo que romanguí a la cabina, ja que encara està massa feble per suportar les inclemències del temps, però li he promès que algué vigilarà al seu lloc i l'avisarà si apareix qualsevol objecte nou a la vista.

Pel que fa a aquest estrany incident, aquest és el meu diari fins al moment. La salut del nostre hoste ha anat millorant gradualment, però tot just parla i sembla inquietar-se quan algú que no sigui jo entra a la seva cabina. No obstant això, les seves maneres són tan conciliadores i delicades que tots els mariners s'interessen pel seu estat, tot i que no han tingut prou relació amb ell. Per part meua, començo a estimar-lo com a un germà i el seu constant i profund pesar m'omple de pietat i simpatia. Devia de ser una persona molt noble en altres temps, ja que, desfet com està ara, segueix sent tan interessant i amable.

Et deia en una de les meves cartes, estimada Margaret, que no trobaria cap amic en el vast oceà, però he trobat un home a qui, abans que la desgràcia trenqués l'esperit, m'hagués agradat tenir per germà.

Quan hi hagi notícies a relatar respecte de l'estranger, continuaré a intervals el meu diari.